

Az óbudai

AMPHITHEATRUM

és

Katonai gőzfürdő

titkai

Páratlan érdekességű és értékű leletek kerülnek napvilágra Óbudán

— Az Est tudósítójától —

A magyar főváros nagyszerűen fejlődik, de mielőtt építenek, — természetesen — rombolni kell. S amint a földet egy kicsit feltúrják, azonnal régi emlékek kerülnek elő. Óbudán most szabályozzák. Néhány év múlva itt lesz a magyar főváros legmodernebb városnegyede. Amíg ez a szép álom valóra válik, addig a föld mélyében elrejtett kövek napvilágra kerülnek és a túrók most fejtik titkaikat.

Egy kis sétára indultunk el a »földalatti« Budapest e rejtett titkai között Némethy Károly kultúratanácsnokkal és dr. Nagy Lajos tanárral, az aquincumi múzeum tudós igazgatójával.

Úgy a Tabánban, mint Óbudán egy-egy zugában már előtűntek a földalatti romok. A laikusnak nem sokat mondanak. Annál többet a tudósoknak. A szakszerű feltárás után mindenki gyönyörködhet majd bennük.

A legérdekesebb kincsek a Tabánban bukkantak elő. Ma már tudjuk, hogy

a Tabán a kultúrák temetője.

Most fedezték fel, hogy a kelta kultúra is rányomta a bélyegét a Tabánra, de a főváros multjának legújabb pletykáit mégis csak Óbuda susogja el a számunkra.

A Nagyszombat ucca, Pacsirtamező ucca és Szőlőuccák által kerített tömb előtt állott meg az autók. Valamikor itt toprongyos viskók álltak. Valamennyit kisajátította vagy megvette már a főváros, csupán egyetlenegy ház körül folynak még a tulajdonjogi harcok.

Ez a rész volt valamikor Óbuda szegénye, itt húzódtott meg Óbuda sörreke. Ezt a helyet egy ideig Királyhegynek nevezték, de az óbudai zsidó hitközség irattárában talált okmányok szerint kiderült, hogy eredeti neve Akasztódomb volt.

Itt volt a hóhér háza és a kivégzéseket itt rendezték. Előkerültek olyan események, amelyeknek fekvéséből kiderült, hogy a hóhér levágta a bűnös fejét.

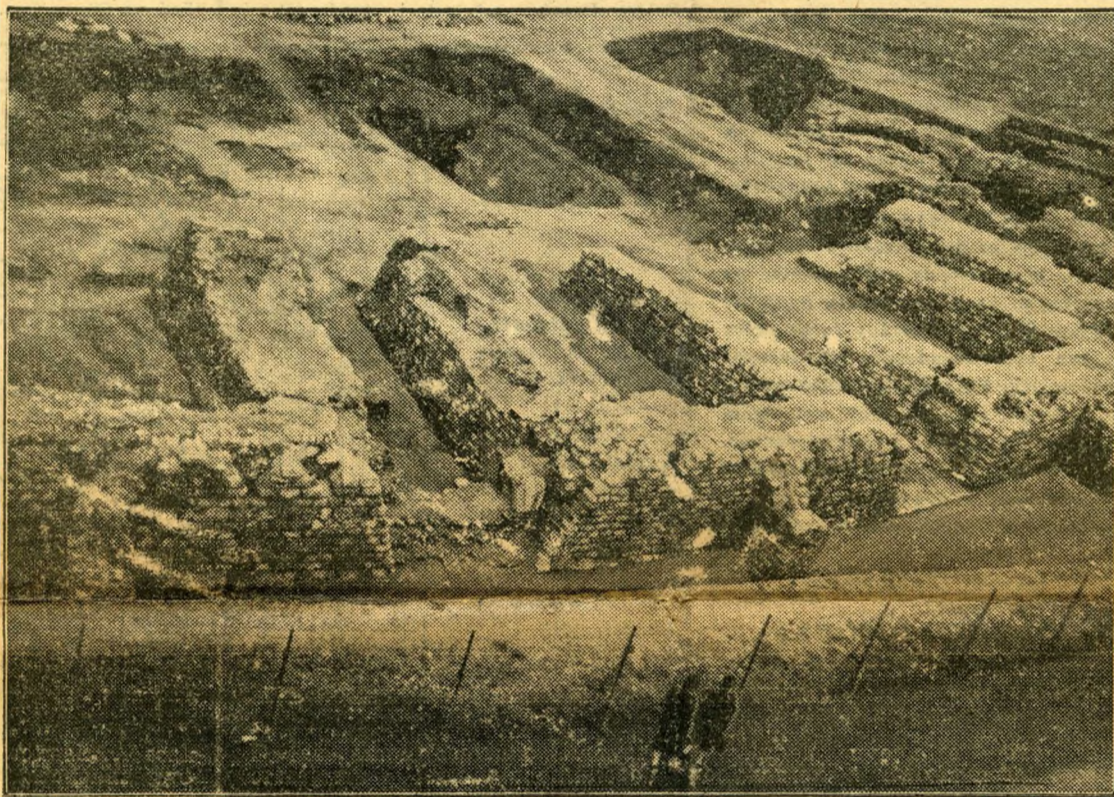
Amikor a házak lebontásához hozzáláttak,

egy gyönyörű amphitheatrumsromjai

kerültek a felszínre. Furesa volt az, hogy a házak udvarai a központ felé szűkültek. Kiderült, hogy a régi amphitheatrumsfalaira építették rá ezeket az ócska házakat.

Ma már az amphitheatrumsjó részét kiásták. Az amphitheatrumsromok elip-

tikus formája volt, a nagyobbik átmérője 120 méter, a kisebbik pedig 90 méter.

A 2. RÓMAI LÉGIÓ ÓBUDAI AMPHITHEATRUMA

Ez az amphitheatrumsMagyarországnak legmonumentálisabb római műemléke.

A romok megóvásához már hozzáláttak, az elhajigált és eldobott régi római köveket összeszedték és ezekből meg lehet építeni a jövő Budapestjének egyik legnagyobb látványosságát.

Veronában Napoleon építtette fel a kiásott amphitheatrumsromot, amely ma Itália egyik legvonzóbb látványossága és nyáron a régi kövek között 40.000 ember hallgatja a világ legnagyobb énekeseit. A Budapesten

feltárt amphitheatrumshelye és formája szinte parancsolóan szólít fel bennünket arra, hogy ezen a helyen építsék fel Budapest régen nélkülözött szabadtéri színházat.

Dr. Nagy Lajos nemcsak tudós, hanem praktikus ember is, az ásásokat úgy vezette, hogyha nem is azonnal, de pár év múlva meg lehessen valósítani az amphitheatrumsrekonstrukcióját. A római Colosseummal nem versenyezhetünk, sőt Verona is le fog főzni bennünket, de tizenkétezer ember számára lesz itt hely. Ez az amphitheatrumsItáliától északra egyike a legnagyobbaknak és nemcsak Óbudának, hanem egész Magyarországnak büszkesége lesz.

Az amphitheatrumskorát is pontosan meg lehet állapítani, mert előkerült egy kő, amelynek felirata az építés idejére vet világot. Ez a kő megemlékezik arról, hogy

az amphitheatrumsromot II. adjutrix Antonius Pius negyedik konzulsága alatt építették.

A főváros költségvetése deficités és ezért bajos nagy összeget kiharítani az ásásokra, pedig érdemes volna

Budapest multjának feltárására nagyobb áldozatokat hozni.

Óbuda szabályozása most bizonyos mértékig megoldja ezeket az anyagi problémákat. Ahogy lebontanak egy házat, valami emlék mindig előkerül.

Az óbudai dohánylerakat udvarán, valamint a Szentlélek téren, amikor a csatornázási munkálatok folytak,

egy nagyméretű háromhajós templom maradványai kerültek elő,

a romokat újra el kellett temetni, de a szabályozás után a régészek még kutatni fognak. Dr. Nagy Lajos gondolt először arra, hogy ezen a vidéken talán meg lehet találni a hatalmas templomot. A tudósok eleinte hitetlenkedve fogadták feltevését, de azután előkerültek az értékes romok. Alba Ecclesia Beate Virginis-féle okmányok alapján ismert templomot találták itt meg. Sokan azt hitték, hogy mindez csak álom, de néha — ime — az álom is valóra válnak.

Nemcsak ezt az egyetlen egy romot kellett eltemetni. Minden valószínűség szerint

Óbudán fog előkerülni Budapest legszebb középkori műemléke,

lett takarni, de az új ásások előteremtik Óbuda római és középkori multjának sok emlékét és úgy látszik sikerülni fog a magyar középkor emlékeit is megmenteni. Az óbudai városrendezéssel kapcsolatban ez a terület érintetlen marad és amint lesz pénz, az ásások azonnal megkezdődnek.

A raktáruccai városi házak előtt egy ókeresztény temetőkapuinát találtak. A romok be vannak kerítve és most a főváros arra gondol, hogy az eucharisztikus kongresszusra való tekintettel egy latin és egy magyar nyelvű táblával jelli meg.

Először azt hitték, hogy Szent István korából származó Alba ecclesia nyomaira bukkantak, a tudományos kutatás azonban ezt a feltevést hamar elutasította, mert a Vihar ucca végén feltárt apró sírkapornak, valamint a temetői bazilika, amelyet egy régi római házból alakítottak át, ennek a kis emlékek jelentőségét egészen más világba helyezte.

Ez a temetői kápolna Krisztus után a IV. századból származik, keresztény temetői temetői bazilika nélkül elképzelni bajosan lehet. A keresztények szembe állították a keresztet az olimpuszal. Erre szolgált a temetői bazilika.

Nemcsak maga ez a rom, hanem sok más adat is azt bizonyítja, hogy a Duna mentén a kereszténység is erősen elterjedt.

A Flórián téren még Mária Terézia korában kezdték meg az ásásokat és

előtűnt egy nagyon tökéletes katonai gőzfürdő.

Különösen a meleg légkamra maradt meg szépen. Láthatók az oszlopok, amelyek a kőpadozatot tartották és mindenki meggyőződhet arról, hogy a gőzfűtést a régi rómaiak is felfalálták.

A főváros a villamosmegálló alatt építette ki a bejáratát a régi római fürdőbe. A kis múzeumot most átalakítják és aki a régi római emlékek iránt érdeklődik, máris megtekintheti.

Ez az óbudai gőzfürdő van olyan érdekes, mint a pompéji gőzfürdő.

Előkerült egy régi oszlop is, amelynek feliratából meg lehet állapítani, hogy a

fürdőt Krisztus után 200 esztendővel újjáépítették,

tehát a fürdő még jóval előbbi korból származik. Ez a fürdő a katonai tábornak volt a fürdője, a katonai tábor központja a mostani Fő térre lehetett.

A köre írott feljegyzések árulják el a régi titkokat. Ezekből a felírásokból derül ki, hogy bizony Budapest történelme revízióra szorul. Ennek a tudományos feldolgozása most van folyamatban. Szendy Károly polgármester a régi emlékeket konzerválni kívánja és olyan formában szeretné megőrizni, hogy Budapest történelmi multja mindenki előtt világos legyen.

Paizs Ödön